

◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5, Abonnementpris kr 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskift. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 10695 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 l, åpent torsdage fra 10-2 og 4-7. Lørdager fra 10-1. De øvrige dager fra 10-4. Utbetalinger kun mandag kl. 3-4.

INNHold: Autoritet, Dogme, Bekjennelse eller Anarki - Vendepunkt i den franske kirkepolitikk? - Et hundreårsminde - Søsken - Hvad „Times“ sier - Kirkens martyrer i Mexiko - Vatikanet og filmen - Bokanmeldelse - Fastepreken i Oslo - Herhjemme - og derute

Autoritet, Dogme, Bekjennelse - eller Anarki.

«Dogmefri kristendom er et anarkistisk løsen. Hvis dogmene forkastes blir resultatet kun en rent forbigående enighet. Det sikre resultat er oppløsning og kaos.» — Slik skrev Henning Kehler fornylig i «Berlingske Tidende» — og den erkjennelse som han — dansk æstetiker og kritiker — er kommet til er forsåvidt symptomatisk som den gir uttrykk for en livsanskuelse som mer og mer vinner innpass i vide kretser. Vår tid står helt og fullstendig i oppløsningens tegn — men riktignok er denne oppløsningstendens nu kamuflert slik at den selv for skarpe, klare hjerner fortøner seg rett ugjenkjennelig. De negative krefter — helhetens og harmoniens store motstandere, enhetens avgjorte fiender hvilket igjen vil si: *Guds fiender* — kaller seg nu for *analyse*. Alt skal i våre dager analyseres — d.v.s. oppløses i sine bestanddeler, og denne siste modne frukt av kunnskapens tre rekkes nu menneskene med den samme lokkende tale som blev brukt da dets første frukt blev plukket av de første mennesker. Og med det samme resultat: atter lukker et hellig stykke av tilværelsen seg for oss og en sønderrevet verden gis oss istedet. Individualismens egocentriske innstilling — liberalismens falske frihetsbegrep — sjeeanalysens opstykkede prinsipløshet — alt dette er produkter av den tidsånd som nu er bruddt frem med en kraft som til tider i sine uhyggelige fenomener må lamme alle dem som ikke har bygget sitt hus på klippen. Men vi ser også at på mange områder er menneskene blitt klare over den truende fare og har satt alt inn for å møte den — ikke minst i det politiske liv, hvor autoritetsbegrepet nu vinner mer og mer terreng. Men derfra — og til å erkjenne autoritetsbegrepets høieste realitet: på det religiøse livs område er der ennu langt

frem, hvilket igrunnen ikke er så merkverdig — ti det politiske liv, stats- og regjeringsformer, er når alt kommer til alt dog bare knyttet til tilværelsen *herede*, og et tapt slag for «tidsånden» på dette område har derfor relativt mindre å si, hvis blott den kan beholde suprematiet på det område hvor vår udødelige sjel lever sitt forberedelsesliv. Mellem tidens krefter og evighetens makter står slaget her — mellom Guds egen autoritets representanter her på jorden og representantene for den makt som engang utslynget sitt: «Non serviam!» og med dette «ikke» satte fornektelsen: alt det negative, nedbrytende, oppløsende inn i verden.

Vår sjels evighetsforberedelse her på jorden er jo dens *religiøse liv*. Og derfor er den sanne religion den som er *av sannhet og i sannhet*, uløselig bundet til *autoritet, konfesjon og dogme*. Ti Paulus har rett når han sier at «vi forstår og erkjenner stykkevis» — *hvor* rett han har viser seg straks vi kaster et blikk utover den kristne verdens så sørgelig opstykkede landkart. Den kristne Kirke stod samlet og sterk — tross all sin menneskelige skrøpeligheit — så lenge dens av Kristus selv meddelte autoritet og dens av «Talsmannen» selv inspirerte dogmer fikk stå urokkede og helligholdte. Ti hvad menneskene «erkjente stykkevis» var her tilstede i *hele* sin fylde: «*jeg* er med eder alle dager» — og dette *jeg* holdt «helvetes porter» lukket. Det var den tid hvor menneskene bøiet seg for den *objektive* sannhet — og med glad beredvillighet lot seg lede på sannhetens vei med de aldri sviktende førere: autoritet, dogmer, konfesjon i spissen.

Så satte subjektiviteten, individualismen, liberalismen inn — og atter lød protesten: «Non serviam». Blendet av sin egen subjektivitet så menneskene kun det sub-

jektive overalt — og de kalte *det* Gud, når de fant det i sig selv, og *djevel*, når de fant det i andre. «Bror reiste sig mot bror —» den ene kristne løftet sin hånd, sine tanker, sine ord mot den annen.

Den apostoliske suksesjon blev brutt — og dermed forsvant den absolutte autoritet. Dogmenes livgivende kilder blev tilstoppet — og dermed forsvant den absolutte sannhet. Bekjennelsens sterke grunnvold blev revet ned — og dermed forsvant den absolutte støtte. Og mens kristendommen hittil hadde inspirert menneskene til å bygge sitt liv *op*, til å leve syntetisk — blev nu den første spire lagt til oppløsning, til analysens tidsalder som vi lever i nu. Og dette vil atter si: til *religiøs anarki*.

Men la det stå oss alle klart: anarki har intet med

de kristnes Gud å gjøre om det så enn nok så meget tar hans navn forfengelig! Å hylde anarki er å hylde kaos og fornekte kosmos — å fornekte konfesjon er å hylde konfusjon. Og at dette ikke er postulater, ikke er teorier, viser de ganske almindelige hverdagsforhold oss — dem vi alle lever i. I lys av den evige lampe foran våre Tabernakler kan vi katolikker se dette klart, om vi ærlig streber efter med rette å turde kalle oss *de troende*.

Med rette vil si: at våre ord og vår gjerning bæres av kristendommens *sinn* — at autoritetslydighet, dogmefetterlevelse og bekjennelsesglede gjennomtrenger hele vårt daglige liv og gjør oss ydmyke, tjenende, utholdende — slik at vi *sanker sammen* som Herrens høstfolk hvor verden *sprer*.

Vendepunkt i den franske kirkepolitikk?

For første gang på 70 år har en aktiv fransk statsmann avlagt overhodet for den katolske verdenskirke et besøk. Selvfølgelig har hele verdenspressen kommentert denne begivenhet idet man inngående har drøftet hvorvidt utenriksminister Lavals reise til Rom og hans visit hos Paven kun er å betrakte som en diplomatisk høflighet — eller om Laval har villet gi et demonstrativt uttrykk for et almindelig ønske om at Frankrikes uten- og innenrikspolitikk — ikke minst på kulturens område — vil befri sig for laicismens og antiklerikalismens lenker. Disse pressedrøftelser kan ikke ennu sies å være kommet til noe resultat, men en slags begrunnet formodning er dog blitt fremsatt.

Allerede få år efter verdenskrigens ophør innså den franske regjering nødvendigheten av å ta skjeen i den annen hånd og gjenopta den avbrutte diplomatiske forbindelse med den hellige Stol. Briand fikk i mai 1921 satt dette igjennom og skaffet derved Frankrike en uvurdelig «lytterpost» som viste sig å være absolutt nødvendig for landets utenrikspolitiske interesser. Regjeringen ledsaget sitt forslag om ambasadens oprettelse med en motivering hvori det bl. a. het at der i Vatikanet blev drøftet spørsmål av vital betydning for Frankrike å være orientert i: «Regjeringen bør i landets egen interesse ikke negligere dette støttepunkt . . . ti alle grenseforandringer berører religiøse spørsmål — særlig der hvor de forskjellige raser møtes og der oppstår konflikter på grunn av nasjonalitet og sprog, ritus og konfesjon. I de allerfleste tilfelle vil avgjørelsen komme til å ligge hos den romerske Kurie.»

Den diplomatiske forbindelse blev altså gjenoprettet og Frankrike fikk selvfølgelig megen direkte og indirekte nytte av sin tilstedeværelse i Vatikanet — men noen avsvakkelse i laicismens politikk medførte den ikke. Dets kulturpolitikk fortsatte efter den gamle linje og det konkordat, som syntes aldeles nødvendig

for å skaffe klarhet over viktige kirkepolitiske spørsmål, kom ikke istand, skjønt de franske katolikker uop-hørlig og ettertrykkelig krevet det og tross det at Frankrikes latinske rival Italia ved undertegnelsen av Lateranoverenskomsten av 1929 fikk en meget sterk forgrunnsstilling som Kirkens beskytter i de ikke-europeiske land.

Men denne reserverte holdning som Frankrike inntar i dette tilfelle er nok så uforståelig når man erindrer at landet i de siste år har gjennomgått en åndelig forvandling som det i lengden ikke lønner sig for statsstyret å negligere. Det er nemlig en kjensgjerning — skjønt de kirkefientlige elementer søker å bortforklare eller skjule det — at katolisismen atter er blitt en mektig faktor man må regne med i landets åndelige liv. Nu om dagen finner vi ikke mer flertallet av eliten — «les intellectuels» — i de antiklerikales leir men i de troendes rekke og det ikke alene i direkte religiøs, bekjennende henseende men også hvad livsanskuelse angår — i sin innstilling til kulturen og åndslivet. Den katolske renessanse som var så meget på tale for noen år siden, er idag en uhyre livskraftig realitet som visselig ikke setter sitt lys under en skjepe. Men dessverre ser det ut til at Frankrikes offisielle politikk kommer hinkende langt bakefter uten å kunne rekke frem på høide med landets spirituall-kulturelle stilling. Derfor er situasjonen så komplisert — derfor har Frankrike sitt gåtefulle Janus-ansikt i utlandets øine.

Men det er ikke alene på dette område at landets politikk i øieblikket står i selvmotsigelsens tegn. Dette tegn blir ennu mer utpreget når vi tenker på landets innsats på misjonsmarken. Det «laizistiske» Frankrike har allikevel den dag i dag de fleste misjonærer utsendte — efter den sist utkomne «årbok for den katolske verdensmisjon» stiller Frankrike 8795 misjonæ-

rer mot 5136 tyske, 4013 italienske, 3211 nederlandske og 2859 belgiske. De franske diplomater henviser alltid til dette faktum når de vil redde landets ærestitel som «Kirkens eldste og trofaste datter» — og da den franske koloni i Rom hadde sin nyttårsresepsjon i år kom landets ambasadør ved Vatikanet, Charles Roux, inn på det samme. Men han nøide sig ikke med ganske i sin almindelighet å understreke Frankrikes fortjenester på misjonsmarken, men fremhevet særlig den velvilje hvormed landet alltid hadde støttet *utdannelsen av en innfødt prestestab* i de forskjellige land i nøie overensstemmelse med den nuværende paves *innerligste ønske*. Som bevis på dette anførte han forholdene i Bakindia hvor, takket være de franske misjonærens uegennyttige arbeid, allerede nu den katolske Kirke kunde telle 4650 innfødte prester, lægbrødre og ordenssøstre og hvorledes utviklingen i Vestafrika også gikk i den samme gode retning, og de utenlandske fremmede misjonærer mer og mer blev erstattet av innfødte prester. Frankrike har alltid drevet et nasjonalt sett helt uegennyttig misjonsarbeid — og derfor kunde ambassadøren med sannhet uttale at den franske stats styre arbeidet *helt i overensstemmelse med pave Pius XI's misjonsprogram*. Det må hilses med glede at M. Roux hadde bemyndigelse til å uttale dette — men hvorledes regjeringen vil klare på den ene side å fremstille Frankrike som verdens ledende misjonsland, mens på den annen side den samme katolisisme som regjeringen beskytter i utlandet er henvist til å friste en kummerlig tilværelse i hjemlandet — hvorledes regjeringen vil løse denne dualisme vil vedbli å være et åpent spørsmål i årene fremover.

Det ser imidlertid ut som man i de franske ledende kretser er blitt klar over denne motsigelse og er begynt å reflektere over den. Lavals samtale med Paven — som varte over en time — og hans etterfølgende visitt hos statssekretær kardinal Pacelli, hvis opplysninger om de farer som truer barna gjennom en antikristelig oppdragelse både religiøst og moralsk gjorde et dypt inntrykk — vil sikkert bidra til en ennu mer utdypet ettertanke.

Og forhåpentlig opprinner da snart den stund da Frankrike atter med rette kan betegnes som et *katolsk rike*! Et vendepunkt synes å være nådd nu-

Et hundreårsminne.

I.

I begynnelsen av fasten året 1835 inntraff en begivenhet som kom til å få uanede konsekvenser for den katolske kirkes stilling i Frankrike. Da besteg den 33-årige prest, tidligere advokat, *Henri Lacordaire*, Frankrikes første prekestol, for der fra prekestolen i Notre Dame i Paris å holde en serie foredrag, som vakte umåtelig stor opsikt. Det var de første i rekken av de såkalte «Conférences de Notre-Dame» som

Lacordaire

siden er blitt holdt hvert eneste år på søndagene i fastetiden. Etter Lacordaire fulgte jesuitten, père de *Ravignan* og etter denne kom andre fremragende predikanter som dominikanerne père *Monsabré* og père *Janvier*, mgr. *d'Hulst* og i de siste ti år père *Sanson*, erkebiskop *Baudrillart* og nu jesuitten pater *Pinard de la Boulaye*. Blandt disse Lacordaires etterfølgere kan man finne betydelige teologer og videnskapsmenn, men ingen av dem har dog ved sin forkynnelse fått en slik betydning som han. Ved Lacordaires prekener fyltes atter det store kirkerum som altfor lenge hadde stått tomt. Fra tidlig om morgenen strømmet det inn i katedralen en stor skare av menn, unge og gamle, troende og vantro, studenter og embedsmenn, kort sagt folk av alle samfundsklasser, for å sikre sig en plass under abbé Lacordaires inspirerende og gripende foredrag. Hvem var denne unge predikant og hvad var det som gav hans forkynnelse en slik dragende makt?

Henri Lacordaire blev født 12. mai 1802 i en landsby i Bourgogne, hvor hans far var læge. Faren hadde noen tid i forveien gitt landsbyens sogneprest husly i revolusjonens mørke dager. Faren døde, da Henri var bare fire år gammel, men moren gav barna en god oppdragelse og fikk dem frem til universitetet. Som ung gutt tapte Henri sin barnetro, og som gymnasiast og student blev han vunnet for den nye tids liberale og antireligiøse idéer. Men han var en søkende sjel, som med uro og iver speidet etter et fast holdepunkt for sitt

Gjensidige

Norges eldste livstorsikrings-
og livrenteselskap

Stiftet 1847.

liv og for samfundets liv og utvikling. Tyve år gammel kom han til Paris, men han blev ikke blendet av hovedstadens prakt. Arbeidsom og pliktopfyllende som han var ifølge sine naturlige anlegg og hele sin oppdragelse, blev han ensom og innesluttet i de nye omgivelser. Med sin lengsel etter vennskap, fikk han nok mange venner, men det blev aldri noen virkelig forståelse eller fortrolighet mellom Lacordaire og hans studiekamerater. Han forenet i sjelden grad levende innbildningskraft med en klar forstand som hurtig fikk ham til å gjennomskue dagdrømmenes blendverk. Han blev skuffet over verdens gleder: suksess og selskapselighet, skuffet over menneskene som ikke svarte til hans kanskje overdrevne forventninger, og søkte forgjeves etter dypere livsinnhold. Han begynte allerede å gjøre lykke som advokat og man spådde ham en stor fremtid. Men intet kunde tilfredsstillende hans ubevisste higen etter en høiere fullkommenhet. Den unge advokat Lacordaire levendegjorde St. Augustus berømte ord: «Du har skapt oss for Dig, Herre, og vårt hjerte er urolig inn til det finner hvile i Dig!» Hans venner la merke til at han, som ellers alltid var livlig og oplagt, var blitt trist og bekymret. En enkelt gang fant man ham knelende i en kirke, nedsunket i stille meditasjon. En dag opsøkte en av hans venner ham og sa: «Henri, du er trist og bedrøvet. Jeg spør dig ikke om hvad for en hemmelighet du bærer på, men jeg vil bare si dig at jeg er din venn og at jeg gjerne vil hjelpe dig, hvis jeg kan.» — Lacordaire takket, men sa, at han fortiden

ikke vilde uttale sig om sine planer. Noen tid senere gikk Lacordaire til denne venn og uten videre forbedelse sa han: «Min beslutning er tatt. Jeg vil bli prest.»

Han erklærte sig ute av stand til å redegjøre for hvorledes det var gått for sig at han hadde gjenfunnet troen. Men i det øieblikk — «det sublime øieblikk», kalte han det selv — da han atter fikk se troens lys, stod det likeså klart for ham at han måtte bli prest. Han sammenlignet sig med en mann som går fremover på det uvisse med et bind for øinene. Bindet løsner litt efter litt, og idet det faller står han badet i solens lys. Denne nådens time stod så tydelig for ham, at han aldri glemte den siden. På sitt dødsleie talte han ennu dypt beveget om dette *sublime øieblikk*.

I 1824 begynte han sine studier i St. Sulpice-presteseminarium og tilbragte der noen lykkelige år i bønn og studium, mens han forberedte sig til prestevielsens store dag. Han blev ordinert 22. september 1827 av erkebiskopen av Paris, mgr. de Quelen.

Kort tid efter blev han tilbudt en stilling som kirkelig jurist ved Vatikanet, en stilling som efter alt å dømme måtte medføre at han senere vilde bli biskop i Frankrike. Men Lacordaire avsto. «Da jeg bestemte mig til å bli prest var det for å virke i Kirken ved ordets tjeneste. Jeg må være almindelig prest eller sannsynligvis en dag bli ordensprest.»

(Fortsettes.)

SØSKEN.

Den selvtilit hvormed mannen mener sig berettiget til å innta den bredeste plass i verden er kun i ringe grad blitt rokket av kvinnens voksende frihetstrang. Det synes ikke å ha affisert «skapningens herrer» det minste at de i de siste fire århundreder har ført Vestens land nesten til avgrunnens rand, og det synes ikke å stå dem klart at når de tross alle ytre kulturfremskritt dog ikke har bragt menneskeheten tilbake til helt barbariske forhold — hvad det en tid har sett truende ut til — så skyldes det, at der bak deres larmende og ødeleggende hær har stått en stillferdig front av kvinner som alltid var beredt til å ta imot alle de nødste sjelelige verdier og gi dem et sikkert og godt ly i sine tålmodige sinn. Men ennu er innstillingen den at der fremdeles den dag tordner 101 kanonskudd ved guttens fødsel mens en pike beskjedent må nøie sig med en brøkdel av dette antall! Og, akkurat som hans kongelige høihet, den prinselige baby, i «Hoff- og Statskalenderen» fremdeles i våre dager rangerer foran sine voksne søstre, så fryder også selv i vår oplyste tid enhver far sig stolt over «stamherrens» fødsel, selv om han har nok så mange døtre før. En pike er og blir «bare en pike —»

Selvfølgelig er det kvinnene tillatt å protestere mot en slik undervurdering, som altså praktiseres helt fra fødselen av. Så meget desto mer er protesten berettiget, som det i regelen er de minst verdifulle menn som holder mest på sin

verdighet — kanhende fordi de har en ubevisst men helt riktig følelse av at de er nok så konkurranseudyktige som enkeltpersoner, og derfor må støtte sig til kjønnets fellesskap. Nu er det selvsagt at de to kjønners forskjelligartethet ikke er til å komme forbi — den er jo begrunnet i selve naturens orden — men det er likeså selvsagt at meget av det som mannen i årtuseners løp har ophøiet til å være skikk og bruk og det eneste rette langt overskrider de grenser, som Gud selv har satt mellom kjønnene. Ti ganske visst har Skaperen ikke satt mann og kvinne likedannet inn i verden, men han har gjort dem likeberettigede og likeverdige. Denne sannhet som uttrykkelig nevnes i den første bok i den hellige skrift, har den katolske Kirke alltid holdt i ære — men det har, ikke vært dens sak å gripe inn i den kamp om maktens fordeling, som har foregått mellom kjønnene i de siste årtier. Kirkens sak er å hellige mannens og kvinnens forhold sakramentalt.

At Kirken har forbeholdt mannen presteverdigheten innebærer ingen nedsettelse av kvinnen men beror utelukkende på at den annen person i Guddommen kom til jorden som Guds sønn. Men — selv om Kristus kom til jorden som mann så valgte han, skjont alle veier stod ham åpen, å la sig føde av en kvinne. Så hører vi gjentatt den ondsinnede påstand: at Kirken ensidig setter den mannlige slekt høiest fordi den kun har menn som prester, da la oss

peke på Marias skikkelse, for hvem selv den sterkeste og mest selvbevisste katolske mann i ærbødig hyldest bøier kne!

*

Det tidligste utslag av motsetningsforholdet mellom kjønnene møter vi i en søskenkrets. Også her i dette tilfelle viser det seg atter i hvor høi grad familielivet er grunnlaget for hele samfundslivet. Men ordet «familie» forstås jo i almindelighet det aller snevreste menneskesamfund: samfundet mellom foreldre og barn. Men la oss alltid erindre at Kirkens lære ikke gir plass for noen tvil om at et etter Guds bestemmelse og uten foreldrenes egen skyld barnløst ektepar også danner en sann og fullstendig familie med all den velsignelse over sig, som Gud har tilsagt lydige ektefeller. Den i sig selv nødvendige og anerkjennelsesverdige kamp mot barnløsheten må altså alltid føres ene og alene mot den forbryteriske, forsettlig flukt og sky for barnet — Kirken forlanger absolutt respekt og forståelse for den uforskyldte uteblivelse av etterkommere. Men det er sikkert og visst at barn tilføier familiebildet et helt nytt og overordentlig verdifullt trekk, hvorved familiebegrepet kommer i en hel særstilling blandt alle andre former av menneskelig samfund. Ti mens ekteskapet er en forbindelse, et tett forbund av de to kjønn — er barneforholdet fullstendig fri for noen kjønnsbetoning. Dette gjelder forholdet mellom foreldre og barn som mellom barna innbyrdes. I en sund familie forenes derfor livets største motsetningsforhold i en eneste stor fellesfølelse.

Men dessverre — det er nok ikke ofte at vi treffer på søskenflokker i våre dager — en familie er jo nu «barnerik» når den kan opvise tre etterkommere! «Huset fullt av barn» synes nu å være et forhistorisk fenomen — men hvor der finnes søsken har dette ord bibeholdt sin fulle betydning, som også gir et lite fingerpek i retning av hvor urimelig mannens selvtagne hegemoni over kvinnen igrunnen er. I ordet «søsken» ligger nemlig skjult menneskesjelens urgamle og hemmelige forkjærlighet for kvinnen i hennes sanne verdighet og rettighet — fellesnavnet «søsken» kommer jo av «søster» og selv om der finnes bare en datter og syv sønner er de allikevel «søsken». Apropos — noe lignende ser vi er tilfelle med alt som har med ekteskapets inngåelse å gjøre. Det benevnes jo også efter den kvinnelige part: brudepar, brudevise, brudemesse — ja til og

med brudgom! Mangen ektemann og far som uforstandig foretrekker sine sønner kunde ved å kaste et blick inn i sine forfædres sprogverksted bli belært om noe bedre!

Men selv om kjønnsbetonetheten er borteliminert i en søskenflokk, så dannes der allikevel nok så tidlig i opveksten to fronter i den: her gutter — der piker. Og det er svært bra, ti kjernen i alt søskenforhold er nettop den utmerkede anledning det frembyr til opøvelse av det ideelle forhold mellom kjønnene. En av foreldrenes aller største oppgaver ligger derfor i å rettledte denne opøvelse uten å betone de rent naturlige forhold for sterkt.

Noe av det aller første en gutt bør lære er å være ridderlig mot sine søstre. Altså ikke alene høflig — en egenkap som dessverre selv ellers utmerkede menn i våre dager ikke mer legger noen større vekt på — men også hensynsfull, hjelpsom, vennlig. Og det kan ikke skade de eldre sønner om deres far ved leilighet med et varsomt ord gir dem en ærbødig anelse om den store livsoppgave som sannsynligvis venter deres søster som mor. Men det å være ridderlig mot sin søster kan en sønn kun lære av den far som selv optrer ridderlig overfor sin hustru!

En almindelig utbredt villfarelse som også må bekjempes er den at Gud skjenker foreldre døtre for at de skal varte d'herrer sønner op. Å skulde gi en håndrekning i husarbeidet tiltaler ganske visst ikke alltid en gutt, men det er ubetinget det beste for ham om han stifter et nærmere bekjentskap med sin mors og søsters arbeidsfelt. Men på den annen side vil selvfølgelig alltid fornuftige foreldre våke over at deres sønner ikke blir en slags forsøksdyr for sine søstres kvinneluner og kvinnelige uberegnelighet.

Kort og godt kan man si at en søskenflokk er den beste skole de to kjønn kan gå i for å lære å forstå hverandre — og i den retning viser erfaringen også at selv om de fleste foreldre ønsker at deres førstefødte skal være en gutt så foreligger de beste oppdragelsesmuligheter hvis det er en pike som står i spissen for søskenflokk.

Til slutt: når en hustru kan glede sig selv efter sølvbryllupet over sin ektefelles uforandrede ridderlige holdning, så er det sikkert ikke alene fordi han har hatt kloke foreldre, men også — og mest og oftest — fordi han har hatt gode søstre!

Hvad „Times“ sier. -

Som man vil vite vil i den nærmeste fremtid de to store engelske martyrskikkelser kardinal John Fisher og lordkansler sir Thomas More bli erklært hellige. I den anledning skriver «Times» for 2. februar følgende:

«I juni og juli 1535 blev John Fisher, kardinal og biskop av Rochester og sir Thomas More, forhenværende lordkansler av England, henrettet i Tower Hill på grunnlag av en beskyldning for høiforrederi. Den 29. december 1886 satte pave Leo XIII. deres navn på listen over dem som den romerske Kirke ærer som salige. Og for noen dager siden har pave Pius XI. tatt initiativet

til deres helgenkåring. Derfor vil sannsynligvis begge disse store menn, som hittil kun er blitt æret på enkelte steder, ennu før der er gått 400 år siden deres dødsdag bli æret av alle katolikker over hele jorden. For første gang siden England fornektet den pavelige autoritet ydes en slik posthum æresbevisning til en englander. Et bedre valg enn disse to kunde ikke treffes, og intet beviser i høiere grad den ellefte Pius' kjærlighet til England og hans forståelse av England enn nettop dette valg.

Både More og Fisher er typiske englendere. De opfylte

sin oppgave i livet og har etterlatt sig dype spor i nasjonens, parlamentets, domstolenes og universitetenes liv gjennom de forløpne århundreder. Og de — navnlig More — har ydet store bidrag til den engelske litteraturs oppbygning.

Begge disse helgeners liv viser ingen divergens mellom den teologiske og laisistiske oppfattelse av hellighetsbegrepet. Her finnes ingen «verdensfjern og klosterlig dyd». De var begge fullendte verdensmenn som likte sig i denne verdens livsform. Men allikevel var de ikke slaver av den og forsaket den villig når det blev en samvittighetssak for dem. De spillte en mandig og betydningsfull rolle i sin tids store oppgjør og kjempet side om side for sin gode og rettferdige sak. Klokt og ærefullt og med en dristig personlig innsats motsatte de sig den skjensel og vilkårlighet som var planlagt overfor Katharina av Aragonien. Skjønt de var kampnaturer og skjønt den kamp de var innviklet i rummet så megen bitterhet og hevnsyke er deres minne idag fylt med forsoning og fred. De allerfleste av deres landsmenn har uansett religiøs retning ellers holdt erindringen om disse to menn i ære og selv den mest fanatiske protestantiske motstander lar Thomas Mores minne i fred. Hans fremragende og inntagende personlige egenskaper vant samtidens klokeste menn for ham og utøver den dag i dag sin tiltrekning. I høiere grad enn mangan annen englander har han beriket det offentlige liv ved sin elskverdighet, munterhet og hellighet. Han beviste i

praksis sannheten av det som hans elskede greske filosof lærer: at fremragende statsmenn alltid besitter en transcendent adel. Hans venn John Fisher står derimot i et mindre klart lys — men hans billed blir klarere når vi leser hvad More skrev om ham: «På hans område finnes der intet menneske som i visdom, samvittighetsfullhet og dyd kan måle sig med ham.»

More og Fisher vil bli æret som helgener fordi de er martyrer. De ofret hellere sitt liv enn de adlød en lov som efter deres overbevisning stod i motsetning til Guds lov. Efter sitt eget vidnesbyrd døde de ikke for friheten men for sannheten. Professor R. W. Chambers undersøkelser har befridd More for den gamle bebreidelse: at han var til det ytterste intolerant og forfulgte alle som var av en annen mening enn ham.

Ut av disse martyrs levnetssløp kan den moderne verden trekke en lærerik moral: samvittigheten kan alltid bevare sig fri selv om allverdens maktsprog vil knekke den og de mennesker, som må lide for sin samvittighets skyld, seirer til syvende og sist dog alltid over sine forfølgere.

På alle mennesker i lignende forhold — hvad enten de nu i St. Thomas og St. John ser helgener hvis forbønn i nødens stund kan hjelpe og trøste dem eller de i dem bare ser store historiske forbilleder — på alle vil disse to ranke og gode menns minne kunde virke inspirerende ved sin fylde av kraft og utholdenhet.»

Kirkens martyrer i Mexiko.

At martyrenes tide ennu ikke er forbi selv om vi lever under civilisasjonens auspicer, viser følgende rekke navn på et lite utvalg av de mennesker, som i løpet av de siste 8 år har bøtet i Mexiko med livet for sin fasthet i troen — og ikke alene det men tillike for de flestes vedkommende på helt umenneskelig vis blitt pint innen de fikk gå inn i døden. Hver eneste av disse navn representerer et moderne menneske som hver av oss andre — med et moderne menneskes krav til livet, utdannelse for livet, glede ved livet. Almindelige mennesker med det daglige livs almindelighet som innstilling — og så rives de plutselig ut av dette og stilles ansikt til ansikt med det største krav av alle: å bekjenne Kristus for menneskene når dette kan bety unevnelige lidelser og en grufull død. De velger det ene fornødne og blir fra almindelige mennesker hevet op i martyrenes helgenskare blandt dem vi ærer og elsker som våre forbilleder.

Og her er noen av disse navn — tatt fra «Der deutsche Weg»:

Florentino Alvarez fra Leon, skutt 10. august 1927 fordi han var leder av et kristelig arbeidssyndikat.

Rafael Azevedo og hans sønn *Vicente* skutt august 1926 i Tlaxiaco fordi de utdelte katolske flyveblader.

Sogneprest *Luiz G. Batiz* og *Manual Morales, Salva-*

dor Lara og *David Roldan*, alle drept 15. august 1926 i Chalchéuites.

Manuel Bonella, korsfestet og derpå skutt i Foluca 15. august 1927 fordi han holdt fast ved sin katolske trosbekjennelse.

Manuel og Rafael Campos fra Momax skutt 22. august 1926 fordi de forsvarte sine trosfeller.

Maria Guadalupe Chairez, pint til døde februar 1927 i Victoria fordi hun hadde befridd fangne katolikker.

Seminarist *Thomás de la Mora* fra Colima, hengt 5. august 1927 på grunn av sin katolske propaganda.

Presten *Mateo Correa*, skutt 29. januar 1927 i Durango fordi han ikke vilde forråde hvad der var blitt betrodd ham i skriftestolen.

Presten *Martin Diaz*, myrdet 88 år gammel i 1927.

Presten *Miquel Diaz* fra Autlán, hengt 27. februar.

Vikar *Fernando Escoto* fra St. Juan de los Lagos, drept 3. mai 1927.

Kjøbmann *Jose Carcia Farfán* fra Puebla, skutt 21. juli 1926 på grunn av katolsk propaganda.

Sakfører *Anacleto Gonzales Flores* blev sammen med *Román* og *José Vargas* på grunn av forsvar for den katolske tro først dyrisk pint og dernest 1. april 1927 langsomt drept i Guadalajara.

Presten *Miguel Guizer*, drept mai 1927 i Michoracán fordi han hadde meddelt den siste salvelse.

Sogneprest *Miguel López* fra Durango, skutt november 1929 fordi han beskyttet en ung pike mot en generals voldsforsøk.

Sogneprest *Pedro López* fra Pueblo Nuevo, drept desember 1926.

Sogneprest *Christobal Magallanes* fra Fotatiche blev skutt 25. mai 1927 i Colotlán sammen med Augustin Sanchez.

Biskop *Jose Manriquez y Zárate* fra Hueputla blev august 1926 «funnet død» i fengslet i Veracruz.

Manual Malgarejo, 17 år og *Joachim de Silva*, skutt 12. september 1926 i Zamora på grunn av katolsk propaganda.

De purunge gutter *Nicolás Navarro*, *Ezequiel Gómez* *Jose Gallardo* og *Salvador Vargas* blev 3. januar 1927 pint til døde i Leon fordi de hadde fungert som ministranter.

Elias Nieves, en augustiner munk fra Canada blev skutt 9. mars 1928 på grunn av «prestelig virksomhet».

Lærerinne *Juliana Olazar* blev januar 1928 skutt i Huajnapane fordi hun forsvarte et krusifiks som soldatene vilde skjende.

Pater *Miguel Pro S. J.* virket med klokskap og mot og uendelige ofre mellom de fattige og fangne under kirkeforfølgelsene 1926—27. Han blev sammen med sin bror *Humberto Pro*, ingeniør *Luis Segura* og arbeideren *Anton Tirada* falskelig beskyldt for å ha medvirket ved attentatet i 1927 på president Obregon og tross åpenbar uskyldighet dømt til døden av en hemmelig militærrett og alle blev drept.

Sogneprest *Pedro Razo* fra Dolores blev skutt 17. juli 1927 sammen med sin sakristan Jeronimo fordi han hadde celebrert en messe.

Presten *Saba Reyes* i Totatlán blev pint tre dager og netter fordi han ikke vilde forråde sin sogneprests oppholdssted. Derpå blev han den 14. april 1927 kastet levende i et flammende bål.

Vikar *Genaro Sánchez* fra Tamazuleta, hengt 12. januar 1927.

Presten *Jose Sanchez* hengt 24. april i Palmillas.

Sogneprest *Secondina Sanchez* i Cocula drept 24. april 1924 i Mascota.

Presten *Sedano* i Cindad Guzmán blev 7. september 1927 først brent under føttene og derpå skutt fordi han hadde drevet sjelesorg.

Telegrafistinne *Theodora Segovia*, skutt 13. januar 1927 på grunn av katolsk propaganda.

Clarentinerpater *Andrés Solá* blev skutt i Leon 28. april 1927 fordi han forberedte barn til den første komunion.

Avisgutt *José Vargas* skutt mars 1927 i Moreka fordi han solgte et søndagsblad.

Pater *David Maduro Vertiz S. J.* skutt 13. februar 1927 i Parras mens han forrettet for altret.

Og så taler man om at kristendommen gjør menneskene svake!

Større kjærlighet enn disse har ingen — — —

Vatikanet og filmen.

At Vatikanet ikke akter å ignorere filmen fremgår av den kjensgjerning at «Osservatore Romano» nu har opprettet en filmrubrikk som fyller ca. 1½ side av det store blad. Selvfølgelig er Osservatores innstilling sterkt kritiserende, hvilket er så meget desto bedre som der endog finnes mange katolske blad som gjør sin filmrubrikk til samle plass for dumme fotografier og kritikkulose «anmeldelser».

Selvfølgelig kan man ikke alltid dele den særlig italienske smak hvad bedømmelsen av film angår — men det skal være sikkert og visst at det vatikanske blad skjelner skarpt mellom gode og dårlige filmer.

En av de første artikler som bladet har bragt om dette emne er av domherre Brohee i Louvain, som undersøker forholdet mellom film og religion og påviser filmens betydning for religionen. Han anerkjenner fullt ut filmens berettigelse. En annen artikkel vender sig skarpt mot den opfatning at film bør lages efter publikums smak. Film er kanhende i øieblikket et av de beste hjelpemidler vi har til fremme av den sanne kultur og det er filmproducentenes oppgave å høine publikums smak, ikke å bli på det nuværende smaksnivå. Derfor bør filmens kunstnere nu i første rekke søkes blandt utpregede personligheter, ti kun slike vil være istand til å skaffe sin kunst den sanne forståelse og respekt — og uten respekten økes vil det være umulig å komme bort fra den skjeve linje som utviklingen følger nu.

Der er grunn til å være «Osservatore Romano» taknemlig for at den nu har satt inn den helt mønstergyldige filmkritikk og filmvurdering.

BOKANMELDELSE.

Peter Schindler: «Som fædrene bad —»
(Paulus-Kredsens Skrifter, Kjøbenhavn.)

Fra den flittige pastor Schindlers hånd foreligger nu to nye publikasjoner, hvorav vi først skal omtale «Som fædrene bad», en samling oldkirkelige bønner. Der bebudes samtidig at hvis denne samling vekker bifall vil forfatteren bearbeide også bønner fra middelalderen og de senere tider.

Men hvorfor skulde ikke denne lille bok slå an? Greit og oversiktigl gjengir den en rekke bønner fra Kirkens allereldste tid — bønner som ikke er subjektive ønskers fremførelse men samfunds bønner, menighets bønner. Det er bønner som egner sig til å bes i de stunder hvor man føler sig forlatt, ensom, trett og motløs fordi alt og alle synes å gå en imot. Hvor ofte tyr vi da ikke til subjektive påkallelser av Gud? Hvor ofte fristes vi da ikke til likesom å ville ta Gud til inntekt for vårt personlige ønske? Vi klamrer oss til løftet: «Be, så skal I få —» og borteliminerer helt dette med at: «alt hvad I ber om i mitt navn skal I få!» Men denne individuelle innstilling resulterer som oftest bare i at vi føler oss enn mer alene — og er det noe under? Selv har vi jo med vår egocentriske bønn skåret oss av fra å bøie kne med alle «i mitt navn.»

Men har vi gjort dette, da kan denne lille bok være oss til gagn. Tar vi den med inn «i vårt lønkkammer» eller med

hen i Guds hus — og ber vi dens skjønne ærverdige bønner med samlet sinn da vil vår ensomhetsfølelse forsvinne. Ti alle disse bønner er menighetens fellebønner og idet vi føier oss inn som «lemmer på Kristi legem» får vi hans velsignelse, hans kraft strømmende inn i oss!

Nettop fordi denne bok er en felles-bønnebok har den en misjon som gjør den nyttig å ha for enhver av oss.

E. D.-V.

Festeprekener i Oslo.

Hs. Høiærverdighet *Biskopen* vil preke ved aftenandakten på søndagene i St. Olavs Kirke over *Jesu syv ord på korset*. Den første preken holdes søndag 10. mars kl. 6.

Pater Béchaux holder franske fasteforedrag i St. Dominikus Kirke på tirsdagene i fastetiden. Emnet blir: *L'Eglise primitive et le mouvement d'Oxford: les quatre absolus*. Det første foredrag holdes tirsdag 12. mars kl. 20. Dessuten vil pater Lutz holde norske fasteprekener under høimessen i St. Dominikus Kirke på fastetidens søndager. Den første preken blir søndag 17. mars kl. 10,30. Se annonsen!

Pastor Ugen vil holde tyske fasteprekener i St. Olavs Kirke hver onsdag aften. Den første preken blir Askeonsdag 6. mars kl. 7. Se annonsen!

I St. Halvards Kirke vil pater *Notenboom* holde fasteprekener hver fredag aften, fra fredag 15. mars kl. 7.

Herhjemme: —

Se annonsen om FELLESBASAREN på 3dje omslagsside —!
Besøk dens Fastelavnsfest —!!

God og morsom underholdning —!!!

Provincialen for de hollandske Franciskanere, pater *Honoratus Caminada* ankommer lørdag den 2. mars til Oslo. Provincialen skal visitere sine ordensbrødre i Norge og reiser derfor fra Oslo til Bergen og Arendal.

Oslo. — Den populære Fellesbasar synger nu på sitt siste vers for denne gang, men den må sies å ha vært — og er — særdeles vellykket. Meget bidrar også den gode underholdning som felleskomiteen har forstått å få arrangert. Avvekslende med det i forrige nummer omtalte lystspill har to flinke unge amatørskuespillere særdeles godt instruert av herr Erling Mikkelsen, utført en fin og pointrik liten sketch — en særlig anerkjennelse til O. K. Y.s trofaste arbeidsstab som med små midler og stor oppfinnsomhet fremtryllet den dekorasjon som innrammet sketchen! Underholdningen bød også på sang og fiolinspill, idet frk. Duschek og hr. Willy Weiss samt hr. Vitesnik på forskjellige aftener gledet oss med sin musikk, hvortil organist Wolfgang Olafsen ydet sitt sikre og forståelsesfulle akkompagnement. — Hver kveld gikk loddtagningen livlig — opmuntrert av de smilende damer som hadde stillet sig til tjeneste for denne gren av arbeidet mens hele basarkomiteen som vanlig har hovedbyrden av strevet med sitt vanlige gode humør og uopslitelige virkekraft. — Som man vil se av annonsen er basaren ennå åpen noen dager til den søndag 3. mars slutter av med fastelavnsfest med et utsøkt program. Vi henleder forøvrig sær-

lig oppmerksomheten på barneaftenen lørdag 2. mars som begynner kl. 5 — og ikke som i forrige annonse anført kl. 7.

OSLO. — O. K. Y. holdt almindelig medlemsmøte søndag den 23. februar i Klubblokalet. Viceformannen ønsket alle velkommen hvorefter han gav ordet til aftenens foredragsholder Pater Vanneufville, som i et greit og klart foredrag viste oss kommunismen i Russland idag. Foredraget høstet kraftig og fortjent bifall, også etter at viceformannen i velvalgte ord hadde takket pateren for det ypperlige foredrag. Det er å ønske at det ikke er siste gang pateren holdt foredrag for O. K. Y. Etter foredraget kom viceformannen med endel opplysninger angående turen til Kristiansand i pinsen. Så gikk O. K. Y. ene ned på basaren. Stemningen var hele aftenen den beste.

Civis.

FREDRIKSTAD. — Med stor interesse har vi katolikker her i byen lest om den basar St. Olavsforbundets ledd har holdt i disse dager i Oslo. Men det er nok ikke bare vår store bror, der er flink til å skaffe penger i sin slunkne kasse; nei, den lille søster, St. Birgittamenigheten i Fredrikstad, er heller ikke tapt bak en vogn i den retning. — Forrige fredag åpnet vi en basar i skolelokalet, der er nydelig pyntet med flagg for anledningen. Lange bord bugner med vakre og nyttige ting, like fra et to-etasjes dukkehus med tre møbelerte værelser og kjøkken og en flott modelljakt til sølvfate, dukker i nasjonaldrakter, og de nydeligste broderte, strikkede og heklede ting, som Birgittaforeningens medlemmer har forarbeidet i vinterens løp. Vi har også med taknemlighet mottatt mange vakre gaver fra katolske venner i Norge, Belgien og Holland. — Basaren skal holdes åpen fredag, lørdag og søndag i tre uker og byr hver aften på allsidig underholdning. Musikk veksler med dans, små komedier og sketcher, fremført av barn og St. Halvardforeningens unge. Inntil nu har basaren vært ganske godt besøkt, og barnas øine stråler, når de ser alt det deilige, de kan vinne for ti øre, hvis lykken er dem god. Navnlig tombolaen med sine mange chancer lokker de minste. — Vår sogneprest, der er ånden i hele foretagendet, ønsker bare, at Vårherre vil gi oss godt vær i stedet for de siste dagers ufselige sludd og søle, så enda flere kunde finne veien hen til vårt menighetshus og la gullet strømme ned i vår kasse. Det trenges!

U. V. B.

— og derute:

TRIER. — Viebiskop dr. Antonius Mönch er avgått ved døden og blev mandag den 18. februar båret til sitt siste hvilested. Biskopen som kun blev 65 år gammel, har hele sitt liv virket i Saardistriktet hvor han også var fødd og opvokset. I mange år røktet han ett av dette distrikts vanskeligste sjelesørgeroppgaver idet han var sogneprest i det store og betydningsfulle industristed Neunkirchen, hvorfra han av biskop Korum kaltes til å være dennes medarbeider. I denne høie stilling forblev han også stående ved biskop dr. Bornewassers side etter biskop Korums død. Hans mangeårige arbeid i Saardistriktet gav ham naturligvis et inngående kjennskap til befolkningen og leveforholdene der og han tok levende del i Saarspørsmålet og utrettet med sitt milde og forståelsesfulle sinn meget godt på dette ømtålelige område, hvorved han erhvervet sig hele folkets aktelse og kjærlighet. Som organisator av valfartene til Trier ydet han også et fortrinlig arbeid og hans død har derfor vakt sorg utover landets grenser blandt alle dem som lærte ham å kjenne ved disse anledninger. Biskop Mönch var en av de konsakrerende prelater ved biskop Mangers vigsel i 1932.